

بوپال ، تراژدی فراموش ناشدنی !

عرفان مروت جو

حوادث و اتفاقاتی که موجب تراژدی های انسانی شده اند، خواه بصورت طبیعی و یا ساخته خود بشر از جمله سیل، زلزله، آتشفشان، جنگ و همواره بصورت دردآور و تأسف انگیز در صفحات تاریخ نقش بسته و یادآوری آنها با غم و اندوه موجب خواهد شد. جنگ های جهانی اول و دوم ، جنگ ویتنام، زلزله سونامی، زلزله شهر بم ، فاجعه چرنوبیل، جنگ های صلیبی، کشتار هزاران نفر در جریان لشکرکشی و تصرف ممالک توسط سپاهیان اسلام، کشتار ارمنی ها، فاجعه حلبچه، هیروشیما، ناکازاکی، بوپال و صدها مورد فاجعه های طبیعی و ساخته سیستم سرمایه داری از جمله مواردی می باشند که خاطره و بازگو کردن آنها هر انسان آزاده ای را با تنفر عمیق از سیستم سرمایاداری وا می دارد.

تراژدی بوپال یکی از هزاران تراژدی موجود در تاریخ است که باوجود گذشت سالها هنوز در خاطره ها زنده است. در ساعت های اولیه بامداد 3 دسامبر 1984 نشت گازسمی لتال از مجموعه تانکرهای کارخانه ای در پنج کیلومتری شهر بوپال در هند تراژدی دهشتناکی را بوجود آورد که تا به امروز آثار آن هنوز باقی است . نشت گاز لتال در یک تانکر که حاوی 42 تن گاز سمی بود شهر نیم میلیون جمعیتی بوپال را به کام مرگ برد. در حالیکه بسیاری از مردم این شهر در خواب بودند، گاز سمی با وزیدن باد آرام آرام بداخل شهر و خانه های مردم رخنه نمود. بچه ها در تخت خوابشان برای همیشه آرمیدند، زنان و مردان پیر و جوان بهر سو که فرار می کردند خود را در کمین مرگ می دیدند، همه جای شهر جنازه ها افتاده بود ، لاشه حیوانات زیادی نیز در سراسر شهر افتاده بود. در یک لحظه شهر همانند شهری متروکه و خالی از سکنه تبدیل شد. در ابتدای این تراژدی بیش از هفت هزارنفر از اهالی بوپال جانباختند و هزاران نفر معلول که در سال های بعد بیش از بیست هزارنفر دیگر از عوارض ناشی از مسمومیت کشته شدند.

22 سال از تراژدی بوپال می گذرد، اما بازماندگان و نسل های بعد از آن هنوز رنج می برند و بچه های معلول دنیا می آورند . هزاران نفر از بازماندگان تراژدی تابحال بدون مراقبت های پزشکی و روحی و درمانی بسر برده اند . صد و بیست هزارنفر از انواع بیماری ها و معلولیت های ناشی از مسمومیت رنج می برند. کارخانه مذکور که متعلق به یک شرکت آمریکائی است مقرر شده بود که مبلغ 470 میلیون دلار را به بازماندگان این حادثه بپردازد که با گذشت بیش از دو دهه هنوز هزاران نفرحتی از ابتدائی ترین کمک ها نیز بی بهره اند.

بی شک دولت هند و شرکت آمریکائی دراین ماجرا مقصر بوده و مسئول وضعیت وخامت بار بازماندگان این تراژدی می باشند. کارخانه مزبور با رعایت نکردن مسائل ایمنی درحد استاندارد مسئول این تراژدی انسانی است و دولت هند بخاطر توجه نکردن به وضعیت قربانیان، مسئول پیامدهای وخیم تر این تراژدی است. اما با وقوع تراژدی بوپال و یا حادثه چرنوبیل و وجود صدها کارخانه مشابه و راکتور اتمی در گوشه و کنار جهان و در نزدیکی شهرها چه تضمینی خواهد بود که اتفاقاتی مشابه صورت نگیرد. نگرانی تکرار چنین وقایعی بایستی در رأس افکار عمومی و در جهت خلع سلاح اتمی و ابزارهای کشتار جمعی واقع شود .

وقوع هر حادثه ای را باید قبل از اتفاق افتادن علاج نمود. نشت گاز سمی و احتمال خطرات بزرگتری بایستی پیشتر مورد توجه قرار می گرفت و برای آن اقدامی جدی صورت می دادند. جبران تلفات انسانی به آن ابعاد عظیم غیر قابل جبران است اما آنچه که در جوامع سرمایه داری اصل است، سود اندوزی بطریق انقیاد کشیدن توده های جامعه است و از این طریق است که برای این سیستم آنچه که اهمیت ندارد، انسان و انسانیت است. نظام سرمایاداری بانی و مسئول هرنوع تراژدی های انسانی از قبیل جنگ و خونریزی، زندان و شکنجه، فقر و آوارگی است . این سیستم با ثروت های هنگفتی که در اختیار دارد می تواند امنیت جانی میلیون ها انسان را

تأمین نماید، از مرگ روزانه هزاران انسان گرسنه جلوگیری کرده، برای میلیون‌ها انسان بی خانمان مسکن تهیه نماید، خطرات فاجعه‌های انسانی را بحداقل برساند و برای زندگی امروزی آنچه را که موجود است تهیه نماید.

امروزه افکار عمومی جهان بخوبی متوجه است که سیستم سرمایه داری با در دست داشتن ابزار سرکوب از جمله ارتش، پلیس، زندان و ... نه تنها ب فکر تأمین رفاه اجتماعی و امنیت انسانی نیست، بلکه با در اختیار داشتن این ابزار ملزومات سیه روزی میلیون‌ها انسان محروم جامعه را فراهم آورده است. لشکرکشی به نقاط مختلف جهان و جنگ افروزی، دامن زدن به جنگ‌های قومی، ملی و مذهبی، به اعتیاد کشاندن میلیون‌ها انسان، فحشاء، فقر و آوارگی و نیز فاجعه بویال و چرنوبیل و حلبچه و... تراژدی‌های ساخته سیستم سرمایه داری است. بایستی در برابر این نظم وارونه بمیدان آمد، بایستی هرآنچه در توان داریم برای مقابله با این سیستم بکارگیریم. تنها با صفوف میلیونی و در رأس آن توده‌ها و محرومان جامعه هستند که می‌توانند و خواهند توانست به مقابله با این سیستم در آیند .

جامعه متمدن امروزی نمیتواند فاجعه عظیمی همچون بویال را فراموش کند. بایستی در سالگرد این فاجعه بمیدان آمد و از طرق مختلف صدای دردناک بازماندگان این تراژدی را بگوش جهانیان رسانده و برای گرفتن حق آنان سازمانهای جهانی حقوق بشر را وادار نمود تا به دولت هند و شرکت مزبور فشار وارد نموده تا به فریاد و خواست قربانیان این حادثه رسیدگی شود. بایستی اجازه داد تا تراژدی بویال و دیگر تراژدیهای انسانی فراموش شوند .

نوامبر 2006

برگرفته از جهان امروز شماره 181